

LATVIJAS MOLOSU ŠĶIRŅU SUŅU AUDZĒTĀJU KLUBS

APSTIPRINU:
«LMŠSAK» priekšsēdētāja
Inga Bajāre

2014.gada 18. februāris
Valdes sēdes protokols Nr. 8

CILTSDARBA NOLIKUMS

Dokuments stājas spēkā: 2014.g. 18.februārī
Izmaiņas: Nav.

Saskaņots:
Ciltslietu komisijas vadītāja
D. Blumberga

Rīga -2014

LMŠSAK CILTSDARBA NOLIKUMS

1. VISPĀRĒJĀ DAĻA	3
2. AUDZĒTĀJS UN VAISLAS SUŅA ĪPAŠNIEKS.....	3
3. CILTSDARBA KONTROLE UN KONSULTĀCIJAS	3
4. PRIEKŠNOTEIKUMI VAISLAS DZĪVNIEKU IZMANTOŠANAI	3
5. PRAŠĪBAS VAISLAS KUCEI	4
6. PRAŠĪBAS VAISLAS SUNIM:.....	5
7. PĀROŠANAS ATĻAUJA UN PĀROŠANA	5
8. METIENA KONTROLE	6
9. KUCĒNU ATSAVINĀŠANA.....	7
10. VAISLAS KUCES ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMI UN TIESĪBAS.....	7
11. VAISLAS SUŅA ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMI UN TIESĪBAS	8
12. AUDZĒTAVAS	8
13. METIENA REĢISTRĀCIJA UN MAKSĀJUMI	10
14. PĀRKĀPUMI	10
15. PIELIKUMI	12
PIELIKUMS NR. 1.....	12
PIELIKUMS NR. 2.....	14
PIELIKUMS NR. 3	15

1. VISPĀRĒJĀ DAĻA

- 1.1. Latvijas Molosu šķirņu suņu audzētāju kluba (turpmāk tekstā – LMŠSAK) Ciltsdarba nolikums (turpmāk tekstā – Nolikums) izstrādāts saskaņā ar Latvijas Kinoloģiskās Federācijas (turpmāk tekstā – LKF) Ciltsdarba reglamentu.
- 1.2. LMŠSAK Nolikums izstrādāts mērķtiecīga un atbildīga ciltsdarba sekmēšanai.
- 1.3. LMŠSAK kontrolē vaislas dzīvnieku izmantošanu. Nav pieļaujama komerciāla, nesaprātīga suņu turēšana un vairošana.
- 1.4. Nolikuma prasības ir saistošas visiem LMŠSAK biedriem, kuri vēlas savus suņus un kuces izmantot ciltsdarbā.
- 1.5. Izņēmuma gadījumus, kas saistīti ar atkāpēm no Nolikuma prasībām, izskata LMŠSAK valde un pieņem konkrētu lēmumu katrā atsevišķā gadījumā. Atkāpes no LKF Ciltsdarba Reglamenta saskaņo ar LKF Ciltslietu Komisiju.

2. AUDZĒTĀJS UN VAISLAS SUŅA ĪPAŠNIEKS

- 2.1. Vaislas suņa vai kuces īpašnieks ir fiziska persona, kura iegādājusies dzīvnieku likumīgā ceļā un to var pierādīt dokumentāli.
- 2.2. Audzētājs ir kuces īpašnieks vai tās nomnieks uz kuces pārošanas vai metiena dzimšanas brīdi.
- 2.3. Par audzētāju var būt Latvijas Republikas (LR) iedzīvotājs vai LR reģistrēta juridiska persona. Metienam jābūt dzimušam un apsekotam LR.
- 2.4. Kuces nomāšanas gadījumā, audzētājam jāiesniedz LMŠSAK rakstisks līgums par kuces nomāšanu vai kopīpašuma lietošanas noteikumiem savlaicīgi pirms pārošanas atļaujas saņemšanas.
- 2.5. Nododot suni nomā, nomas līgums stājas spēkā ar to brīdi, kad suņa īpašnieks, kurš norādīts ciltsrakstos, ir reģistrējies līgumu LMŠSAK, ko apliecina kluba izpildinstitūcijas atbildīgās personas paraksts, kluba zīmogs un reģistrācijas datums. Minētais līgums 7 dienu laikā jāiesniedz LKF Ciltsgrāmatā.

3. CILTSDARBA KONTROLE UN KONSULTĀCIJAS

- 3.1. LMŠSAK uzdevums ir sniegt vaislas dzīvnieku īpašniekiem visu nepieciešamo informāciju un konsultācijas ciltsdarba jautājumos.
- 3.2. LMŠSAK valde izvēl no sava vidus kluba ciltsdarba vadītāju, kura pienākumos ietilpst ciltsdarba vadīšana un kontrole, kā arī ciltsdarba kontrolieru apmācība.
- 3.3. Ciltsdarba vadītājs kontrolē dotā Nolikuma prasību izpildi un ir atbildīgs par pareizu un savlaicīgu ciltsdarba dokumentācijas noformēšanu.

4. PRIEKŠNOTEIKUMI VAISLAS DZĪVNIĒKU IZMANTOŠANAI

- 4.1. Ciltsdarbā var izmantot tikai veselus, standarta prasībām atbilstošus suņus un kuces ar spēcīgu nervu sistēmu, kuru ciltsraksti ir reģistrēti LKF Ciltsgrāmatā vai Reģistrā. Audzētājs kuces pārošanai var izmantot Latvijā dzīvojošu suni, kura īpašnieks vai nomnieks ir LKF kluba biedrs. Vaislas kucei un sunim jābūt apzīmētiem un reģistrētiem atbilstoši LR normatīvajiem aktiem par mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību.
- 4.2. Ciltsdarbā netiek izmantoti dzīvnieki sliktā kondīcijā un ar iedzimtiem defektiem, kā, piemēram, uzvedības anomālijas, iedzimts aklums vai kurlums, zaķa lūpa, defekti zobu sistēmā, žokļa anomālijas, kriptorhisms un monorhisms, nestandarta krāsa, skeleta deformācijas – lauza aste u.c.

(šķirnēm, kurām tas nav paredzēts standartā), kā arī slimi ar smagas pakāpes locītavu displāziju, iedzimtām acu slimībām, epilepsiju u.c.

- 4.3. Gadījumos, kad rodas šaubas par vaislas dzīvnieka veselības stāvokli vai kondīciju, klubs ir tiesīgs prasīt īpašniekam atrādīt dzīvnieku kluba kinologam vai pieprasīt veterinārārsta apstiprinātu slēdzienu par dzīvnieka veselības stāvokli un piemērotību vaislai.
- 4.4. Par vaislas dzīvnieku uzskatāms suns vai kuce, kuri uz pārošanas brīdi atbilst LKF Ciltsdarba reglamenta un LMŠSAK Nolikuma prasībām par eksterjeru, uzvedības, darba spēju un veselības pārbaudēm.
- 4.5. LMŠSAK biedriem ir atļauts izmantot savu suņu pārošanai tikai tos Latvijā dzīvojošos suņus, kuru īpašnieki ir LKF klubu biedri.
- 4.6. Pārošanai izmantojot citā valstī dzīvojošu suni, tam jābūt ar FCI atzītiem ciltsrakstiem un jāatbilst tās FCI biedra organizācijas ciltsdarba prasībām, kurā tas ir reģistrēts.
- 4.7. Audzētājam jānodrošina kuces un tās pēcnācēju atbilstoši turēšanas un barošanas apstākļi. Pirms kuces pārošanas, LMŠSAK ciltsdarba vadītājs vai izveidotā komisija ir tiesīga pārbaudīt apstākļu piemērotību metiena pilnvērtīgai izaudzēšanai.

5. PRASĪBAS VAISLAS KUCEI

- 5.1. Vaislas kucei ir jābūt apzīmētai un reģistrētai atbilstoši LR normatīvajiem aktiem par mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību.
- 5.2. Vaislā izmantojamas kuces no vecuma, kas norādīts Pielikuma Nr.1. punktā 1., un līdz 8 gadu vecumam. Ir iespējami izņēmumi vecuma robežās ar LMŠSAK valdes un LKF Ciltslietu Komisijas lēmumiem.
- 5.3. Vaislas kucei, kas reģistrēta LKF Ciltsgrāmatā, jāsaņem eksterjera novērtējums „teicami” kādā no LKF sistēmā rīkotām izstādēm: līdz 2 gadu vecumam vismaz viens novērtējums, vecākiem par 2 gadiem – divi novērtējumi (viens no tiem var būt saņemts junioru klasē). Izņēmuma gadījumos ir pieļaujama suņa individuāla apskate, kuru organizē klubs, saskaņojot ar Ciltslietu Komisiju un Ekspertu Biroju.
- 5.4. LKF Reģistrā ierakstītās kuces ir izmantojamas vaislā ar sekojošiem nosacījumiem:
  - 5.4.1. kuce, kuras vecākiem nav trīspakāpju LKF atzītās ciltsgrāmatās ierakstītu priekšteču ciltsrakstu, t.i., vecāki ir ierakstīti LKF Reģistrā, izmantojama ciltsdarbā, ja tā ir saņēmusi pie 2 ekspertiem LKF sistēmā rīkotās izstādēs 2 eksterjera vērtējumus „teicami” un 1 kvalitātes sertifikātu CQ. Tās partnerim ir jābūt ar pilniem atzītiem ciltsrakstiem;
  - 5.4.2. kuce, kas ierakstīta Reģistrā atbilstoši LKF Ciltsdarba reglamenta p. 8.14.a) nosacījumiem (ciltsraksti ir reģistrēti FCI neatzītās ciltsgrāmatās vai izcelsmi apliecinošu dokumentu nav), ir izmantojama vaislā izņēmuma gadījumos ar kluba, LKF ciltslietu komisijas kopā ar ekspertu kolēģijas un LKF prezidija piekrišanu. Kucei ir jāsaņem LKF sistēmā rīkotās izstādēs pie 3 dažādiem ekspertiem 3 eksterjera vērtējumi „teicami” un 2 kvalitātes sertifikāti CQ. Tās partnerim ir jābūt ar pilniem atzītiem ciltsrakstiem;
  - 5.4.3. Kanāriju dogs, kā FCI provizoriski atzītā šķirne, pakļaujas reglamenta vispārējām prasībām. Ir pieļaujama savstarpēja pārošana suņiem ar izcelsmes apliecībām.
- 5.5. Vaislas kucei jābūt veiktām sekojošām veselības pārbaudēm:
  - 5.5.1. jāiziet rentgenoloģiskā pārbaude uz gūžu un elkoņu locītavu displāziju. Vaislā izmantojamas kuces ar pārbaudes rezultātiem atbilstoši Pielikuma Nr.1. punktam 2. Kucei ar gūžas locītavas displāzijas pakāpi C,D jāpiemeklē partneri ar pārbaudes rezultātiem A,B. Ja elkoņa locītavas displāzijas pakāpe ir 2, tad partnerim pārbaudes rezultātam jābūt 0;
  - 5.5.2. jāiziet medicīniskā pārbaude uz acu slimībām Pielikumā Nr.1. punktā 5. minētajām šķirnēm.

- 5.6. Pielikumā Nr. 2 punktā 1 minēto šķirņu kucēm jāiziet attiecīgie apmācību kursi un jāsaņem sertifikāts par apmācību.
- 5.7. Jānokārto sociālās uzvedības pārbaudes tests (izņemot hofavartu šķirni), saskaņā ar Pielikumu Nr. 3.
- 5.8. Ja kuce kādā no LKF sistēmā rīkotajām izstādēm saņem novērtējumu „0” (diskvalifikācija), tad par tās tālāko izmantošanu ciltsdarbā lemj LKF Ciltslietu komisija.
- 5.9. Gada laikā vaislas kucai pieļaujams viens metiens, bet ne ātrāk kā pēc 10 mēnešiem no iepriekšējā metiena dzimšanas.

6. PRASĪBAS VAISLAS SUNIM:

- 6.1. Vaislas sunim ir jābūt apzīmētam un reģistrētam atbilstoši LR normatīvajiem aktiem par mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību.
- 6.2. Ciltsdarbā izmanto suņus no vecuma, kas norādīts Pielikuma Nr.1 punktā 3, un bez maksimālā vecuma ierobežojuma.
- 6.3. Vaislas sunim, kas reģistrēts LKF Ciltsgrāmatā, jāsaņem eksterjera novērtējums „teicami” kādā no LKF sistēmā rīkotām izstādēm: līdz 2 gadu vecumam vismaz viens novērtējums, vecākiem par 2 gadiem – divi novērtējumi (viens no tiem var būt saņemts junioru klasē). Izņēmuma gadījumos ir pieļaujama suņa individuāla apskate, kuru organizē klubs, saskaņojot ar Ciltslietu Komisiju un Ekspertu Biroju.
- 6.4. LKF Reģistrā ierakstītie suņi ir izmantojami vaislā ar sekojošiem nosacījumiem:
  - 6.4.1. suns, kura vecākiem nav trīspakāpju LKF atzītās ciltsgrāmatās ierakstītu priekšteču ciltsrakstu, t.i., vecāki ir ierakstīti LKF Reģistrā, izmantojams ciltsdarbā, ja ir saņemis pie 2 ekspertiem LKF sistēmā rīkotās izstādēs 2 eksterjera vērtējumus „teicami” un 1 kvalitātes sertifikātu CQ. Tā partnerim ir jābūt ar pilniem atzītiem ciltsrakstiem;
  - 6.4.2. suns, kas ierakstīts Reģistrā atbilstoši LKF Ciltsdarba reglamenta p. 8.15.a) nosacījumiem (ciltsraksti ir reģistrēti FCI neatzītās ciltsgrāmatās vai izcelsmi apliecinošu dokumentu nav), ir izmantojams vaislā izņēmuma gadījumos ar kluba, LKF ciltslietu komisijas kopā ar ekspertu kolēģiju un prezidija piekrišanu. Sunim ir jāsaņem LKF sistēmā rīkotās izstādēs pie 3 dažādiem ekspertiem 3 eksterjera vērtējumi „teicami” un 2 kvalitātes sertifikāti CQ. Tā partnerim ir jābūt ar pilniem atzītiem ciltsrakstiem;
  - 6.4.3. Kanāriju dogs, kā FCI provizoriski atzītā šķirne pakļaujas reglamenta vispārējām prasībām. Ir pieļaujama savstarpēja pārošana suņiem ar izcelsmes apliecībām.
- 6.5. Vaislas sunim jābūt veiktām sekojošām veselības pārbaudēm:
  - 6.5.1. jāiziet rentgenoloģiskā pārbaude uz gūžu un elkoņu locītavu displāziju. Ciltsdarbā izmantojams suns ar pārbaudes rezultātiem atbilstoši Pielikuma Nr.1 punktam 4. Sunim ar gūžas locītavas displāzijas pakāpi C,D jāpiemeklē partneri ar pārbaudes rezultātiem A. Ja elkoņa locītavas displāzijas pakāpe ir 2, tad partneri pārbaudes rezultātam jābūt 0;
  - 6.5.2. jāiziet medicīniskā pārbaude uz acu slimībām Pielikumā Nr.1 punktā 5 minētajām šķirnēm;
- 6.6. Pielikuma Nr. 2 punktā 2 minēto šķirņu suņiem jāiziet attiecīgie apmācību kursi un jāsaņem sertifikāts par apmācību.
- 6.7. Jānokārto sociālās uzvedības pārbaudes tests (izņemot hofavartu šķirni), saskaņā ar Pielikumu Nr.3.
- 6.8. Ja suns kādā no LKF sistēmā rīkotajām izstādēm saņem novērtējumu „0” (diskvalifikācija), tad par tā tālāko izmantošanu ciltsdarbā lemj LKF Ciltslietu komisija.

7. PĀROŠANAS ATĻAUJA UN PĀROŠANA

- 7.1. Pārošanas atļauja

- 7.1.1. Pirms pārošanas atļaujas saņemšanas audzētājam klubā ir jāiesniedz dokuments par to, ka audzētājs ir apmācīts mājas (istabas) dzīvnieku labturībasursos, vai tam ir atbilstoša izglītība veterinārmedicīnā, bioloģijā vai kinoloģijā.;
  - 7.1.2. Pārošanas atļauju audzētājs vai audzētavas īpašnieks saņem LMŠSAK pirms kuces pārošanas. Pārošanas atļauju LMŠSAK ciltsdarba vadītājs apstiprina ar savu parakstu un reģistrē LMŠSAK pārošanas atļauju uzskaites grāmatā. Pārošanas atļauja derīga vienu mēnesi;
  - 7.1.3. Pārošanas aktu aizpilda tūlīt pēc pārošanas un apstiprina ar abu partneru īpašnieku parakstiem.
  - 7.1.4. Pārošanas atļauju, ar aizpildītu pārošanas aktu, ar vaislas suņa un kuces īpašnieku parakstiem, kuces īpašnieks pēc pārošanas viena kalendārā mēneša laikā nodod LMŠSAK.
  - 7.1.5. Pārošanas aktā norāda pārošanas apmaksas nosacījumus, kam ir līguma spēks.
- 7.2. Pārošana
- 7.2.1. Vaislas kuces īpašniekam ir tiesības pārot kuci ar vaislas suni pēc paša izvēles vai pēc LMŠSAK ciltsdarba vadītāja ieteikuma. Kuces īpašnieka pienākums kuces pārošanai izmantot tikai un vienīgi tādu vaislas suni, kurš atbilst visām LKF Ciltsdarba Reglamenta un LMŠSAK Nolikuma izvirzītajām prasībām.
  - 7.2.2. Lai veiktu tuvradniecīgu pārojumu (tēvs – meita, dēls – māte, brālis – māsa, pusbrālis – pusmāsa) audzētājam, izņemot audzētavas īpašnieku, ir jāmotivē sava izvēle un jāsaņem rakstiska atļauja klubā. Atļauja vienlaicīgi ar metiena kartiņu jāiesniedz Ciltsgrāmatas vadītājam.
  - 7.2.3. Vienas meklēšanās laikā kuci drīkst sapārot tikai ar vienu vaislas suni. Ja kuce sapārojusies ar vairākiem suņiem, tad kucēni tiek reģistrēti un ciltsraksti izsniegti tikai pēc DNS testa veikšanas. Ja ir notikusi neplānota kuces sapārošanās pie audzētāja vai audzētavas īpašnieka, kurš tur vairāk kā vienu vīriešu kārtas suni, kucēniem ir jāveic DNS tests, lai noteiktu kucēnu tēvu. Ciltsraksti tiek izsniegti pamatojoties uz testa rezultātiem.
  - 7.2.4. Gadījumā, kad ir notikusi suņu neplānota sapārošanās, audzētājam jāveic paaugstināta ciltsrakstu apmaksā atbilstoši LKF Padomes lēmumam. Gadījumā, kad ir neplānoti sapārojušies suņi, kuriem vienam vai abiem nav izpildīta kāda no LKF ciltsdarba reglamenta vai Kluba ciltsdarba nolikuma prasībām, maksa par ciltsrakstiem dubultojas atbilstoši Padomes lēmumam.

8. METIENA KONTROLE

- 8.1. Audzētāja un audzētavas īpašniekam pienākums ir paziņot LMŠSAK par metiena piedzimšanu trīs dienu laikā.
- 8.2. LMŠSAK norīko kompetentu komisiju metiena apskates veikšanai tā audzēšanas vietā. Audzētāja pienākums ir nodrošināt apskates iespēju.
- 8.3. Pamatota konflikta gadījumā, audzētājs vai LMŠSAK ir tiesīgs pieprasīt neatkarīgas metiena kontroles komisijas izveidošanu, kuru nozīmē LKF Ciltslietu Komisija.
- 8.4. Metiena kontrole ir būtisks elements kontrolētai šķirnes suņu audzēšanai LKF.
- 8.5. Metiena kontroles komisija sastāda apskates aktu, kurā atzīmē visus būtiskos datus par metienu:
  - 8.5.1. kucēnu skaitu, kucēnu svaru apskates dienā, kucēnu un kuces turēšanas un barošanas apstākļus,
  - 8.5.2. visus uz metiena kontroles brīdi konstatētos iedzimtos defektus;
  - 8.5.3. apskates aktu paraksta komisijas locekļi un audzētājs. Šo aktu komisija, pēc pēdējās aktēšanas 8 nedēļu vecumā, iesniedz LMŠSAK ciltsdarba vadītājam.

- 8.6. Komisijas sastāvā jābūt vismaz vienai personai ar kinoloģisko izglītību, kura pilnībā atbild par kucēnu fizisko veselības stāvokli aktēšanas brīdī un apliecina to metiena apskates aktā ar savu parakstu.
- 8.7. Neskaidros gadījumos kinologam ieteicams pieaicināt veterināro speciālistu.
- 8.8. Metiena apskate jāveic vismaz 2 reizes. Pirmo reizi 5 dienu laikā pēc dzimšanas, otro reizi atbilstoši noteiktajam minimālajam pārdošanas vecumam, tas ir 8 nedēļu vecumā.
- 8.9. LMŠSAK var nepieciešamības gadījumā veikt papildus metiena apskates.
- 8.10. Ieteicams metienā atstāt ne vairāk kā 8 veselus un standartam atbilstošus kucēnus. LMŠSAK komisija ir tiesīga nolemt par kucēnu skaita samazināšanu metienā un uzdot audzētājam humāni eitanazēt daļu metienā dzimušo kucēnu.
- 8.11. Ja metienā pirmās apskates laikā, kuru veic LMŠSAK komisija vai audzētavas īpašnieks, tiek konstatēti kucēni ar iedzimtiem fiziskiem defektiem, kas nav savienojami ar pilnvērtīgu dzīvi, tad šie kucēni ir humāni eitanizējami. Kucēni, kuru svars dzimšanas brīdī ir mazāks par 50% no dzimušo kucēnu vidējā svara, arī ir humāni eitanizējami.
- 8.12. Ja metiena pēdējās apskates laikā tiek konstatēti kucēni ar fiziskiem defektiem, tad audzētājam jānodrošina šo kucēnu veterinārā apskate (ar LKF norīkojumu) un pēc slēdziena saņemšanas LMŠSAK valdei jāpieņem lēmums par kucēnu turpmāko likteni.
- 8.13. Kucēni ir jāidentificē ar mikročipu pirms metiena pēdējās apskates.
- 8.14. Ja metiena apskatē tiek konstatēts kaut viens jauktenis, tad kucēni tiek reģistrēti tikai pamatojoties uz DNS testiem, jaukteni netiek reģistrēti.

9. KUCĒNU ATSAVINĀŠANA

- 9.1. Kucēnu atļauts atsavināt, nākamajam īpašniekam nododot kopā ar mājas (istabas) dzīvnieka pasi:
  - 9.1.1. pēc astoņu nedēļu vecuma sasniegšanas un divas nedēļas pēc pēdējās vakcinācijas pret vīrusu izraisītām infekcijas slimībām, ja vakcinācija veikta 6 nedēļu vecumā, vai nedēļu pēc pēdējās vakcinācijas pret vīrusu izraisītām infekcijām, ja vakcinācija veikta astoņu nedēļu vecumā;
  - 9.1.2. pēc triju mēnešu sasniegšanas, ja dzīvnieks ir vakcinēts pret vīrusu izraisītām infekcijas slimībām un trakumsērgu, bet ne agrāk kā nedēļu pēc vakcinācijas.
- 9.2. Atsavinot kucēnus ar nepārejošiem defektiem, audzētājam jāsaņem jaunā īpašnieka paraksts par to, ka jaunais īpašnieks, defektiem neizzūdot, neizmantos šo dzīvnieku vaislā.
- 9.3. Nododot kucēnus jaunajiem īpašniekiem, audzētājam jānodrošina kluba izdota vienotā atsavinājuma līguma abpusēja parakstīšana, visus būtiskos metiena kontroles komisijas reģistrētos datus atspoguļojot līgumā. Audzētājam ir tiesības veidot līgumam pielikumu, kur ierakstīt saistošos papildus noteikumus. Līgums kalpo par pamatu LKF ciltsrakstu izsniegšanai kucēna jaunajam īpašniekam. Kucēnus bez šī līguma atsavināt ir aizliegts.

10. VAISLAS KUCES ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMI UN TIESĪBAS

- 10.1. Vaislas kuces īpašnieka (audzētāja) pienākums ir kuces pārošanai izmantot tikai un vienīgi tādu vaislas suni, kurš atbilst visām dotā Nolikuma izvirzītajām prasībām.
- 10.2. Nav pieļaujama kuces pārošana ar suni, kas nav reģistrēts FCI sistēmā sastāvošā organizācijā, kā arī iegūts no kuces LMŠSAK neregistrētus metienus.
- 10.3. Audzētājam jānodrošina kucei un tās pēcnācējiem labi turēšanas apstākļi un atbilstoša barošana.
- 10.4. Visiem metiena kucēniem jāveic identifikācija ievadot mikročipu līdz 8 nedēļu vecumam.
- 10.5. Kucēni regulāri un savlaicīgi jāattārpo.
- 10.6. Kucēnu vakcinācija jāuzsāk līdz 8 nedēļu vecumam.

- 10.7. Kuces īpašniekam ir pirmtiesības uz kucēna izvēli metienā, bet suņa īpašniekam otrās izvēles tiesības, ja vien šo kārtību kā citādu nenosaka abu pušu līgums.
- 10.8. Audzētājam jānorēķinās ar vaislas suņa īpašnieku pārošanas aktā atrunātajā kārtībā, kam ir līguma spēks.

11. VAISLAS SUŅA ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMI UN TIESĪBAS

- 11.1. Vaislas suņa īpašnieks drīkst pieņemt uz pārošanu ar savu suni tikai tādas kuces, kuras reģistrētas FCI sistēmā sastāvošās organizācijās.
- 11.2. Suņa īpašniekam pirms pārošanas jāpieprasa kuces īpašniekam uzrādīt LKF noteiktas formas pārošanas atļauju.
- 11.3. Īpašniekam jānodrošina savam sunim labi turēšanas apstākļi un atbilstoša barošana.
- 11.4. Suņa īpašniekam ir otras izvēles tiesības uz kucēnu pēc tam, kad kuces īpašnieks ir izdarījis pirmo izvēli, ja vien šo kārtību kā citādi nenosaka abu pušu līgums.
- 11.5. Suņa īpašniekam ir tiesības saņemt norēķinu par pārošanu no kuces īpašnieka pārošanas aktā atrunātajā kārtībā, kam ir līguma spēks.
- 11.6. Suņa īpašnieks nes atbildību par vaislas kuci, kura ir atstāta pie viņa uz pārošanas laiku.

12. AUDZĒTAVAS

- 12.1. Audzētavu reģistrāciju veic LKF.
- 12.2. Audzētavas īpašniekam savā darbībā jāvadās pēc LKF Nolikuma par afiksu un audzētavām.
- 12.3. Audzētavas īpašnieks ir atbildīgs par ciltsdarbu savā audzētavā, par tādu vaislas dzīvnieku izvēli, kuri atbilst visām kluba ciltsdarba nolikuma izvirzītajām prasībām un veselu, standartam atbilstošu suņu selekciju.
  - 12.3.1. Ja audzētavas īpašnieks ciltsdarbā ir pieļāvis pārkāpumu, viņš zaudē kvalificētās audzētavas statusu. Viņš var atkārtoti kvalificēties attiecīgā līmeņa audzētavas statusa ieguvei pēc 3 gadiem, ja šajā laikā nav pieļāvis ciltsdarba, LKF statūtu un citu normatīvo dokumentu pārkāpumu.
- 12.4. Audzētavas īpašniekam ir tiesības patstāvīgi veikt ciltsdarbu, izmantojot vaislā dzīvniekus, kas atbilst Nolikuma prasībām.
- 12.5. Audzētavas īpašniekam jāpaziņo klubam par metiena piedzimšanu 3 dienu laikā.
- 12.6. Audzētavas īpašniekam jānodrošina LMŠSAK metiena kontroles komisijai iespēja veikt metiena apskati, kad kucēni ir 8 nedēļas veci.
- 12.7. Audzētavas īpašniekam regulāri jāveic ieraksti LKF izsniegtajā Audzētavas grāmatā. Šie dati kalpo par pamatu akta aizpildīšanai, kad LMŠSAK metiena kontroles komisija veic metiena apskati 8 nedēļu vecumā.
- 12.8. Ja audzētavā tiek konstatēti LKF Ciltsdarba Reglamenta, Nolikuma vai labturības prasību pārkāpumi, LMŠSAK valde ir tiesīga griezties LKF Ciltslietu komisijā ar lūgumu apturēt audzētavas darbību.

13. METIENA REĢISTRĀCIJA UN MAKSĀJUMI

- 13.1. Metiena reģistrācija var notikt dažādos veidos.

13.1.1. Ja Audzētājs neregistrē afiksu vai audzētavu, tad LMŠSAK, pēc audzētāja iesniegtā priekšlikuma, piešķir metienam pievārdu, kas tiek ierakstīts ciltsrakstos aiz suņa vārda. Kucēna vārdu sākuma burtu nosaka LMŠSAK lejupejošā alfabētiskā secībā. Katra nākamā metiena pievārdam ir būtiski jāatšķiras no iepriekšējā, kas nozīmē, ka nevar pievienot atsevišķus burtus vai citus vārdus iepriekš izmantotam pievārdam.

13.1.2. Jebkurš audzētājs, kura īpašumā ir kaut viena vaislas kuce, ir tiesīgs reģistrēt afiksu, ja viņa biedra stāžs kādā no LKF klubiem pārsniedz 1 gadu, aizpildot pieteikumu, kurā norādīti 3 (trīs) iespējamā afiksa varianti. Afikss tiek izmantots visiem pie audzētāja dzimušajiem metieniem un tiek ierakstīts ciltsrakstos aiz kucēna vārda. LKF nodrošina afiksa reģistrāciju FCI. Audzētājam jāpilda visas LKF un kluba ciltsdarba nolikumu prasības. Kucēna vārdu sākuma burtu nosaka LMŠSAK lejupejošā alfabētiskā secībā.

13.2. Audzētājs un audzētavas īpašnieks veic metiena reģistrācijas apmaksu saņemot kucēnu atsavināšanas līgumus.

13.3. Audzētājam un audzētavas īpašniekam jāreģistrē visi kucēni, kas ir dzīvi uz pēdējās apskates brīdi. Atsevišķu kucēnu reģistrācija nav pieļaujama. Kucēniem, kuri ir vaislas brāķi, tiek izdoti ciltsraksti ar attiecīgu atzīmi.

14. PĀRKĀPUMI

14.1. Gadījumā, ja LMŠSAK biedrs pārkāpj dotā Nolikuma prasības, LMŠSAK valde var lemt jautājumu par viņa sodīšanu ar brīdinājumu, ciltsdarba aizliegumu uz laiku vai izslēgšanu no LMŠSAK.

14.2. Kuces īpašnieku var sodīt, ja tas:

14.2.1. kuci sapārojis ar suni, kas neatbilst Nolikuma prasībām;

14.2.2. nav nodrošinājis atbilstošus kuces un tās pēcnācēju turēšanas un barošanas apstākļus;

14.2.3. apzināti slēpis kucēnus ar iedzimtiem defektiem;

14.2.4. nav savlaicīgi apmaksājis metiena reģistrāciju;

14.2.5. pārdevis kucēnus pirms pēdējās apskates 8 nedēļu vecumā;

14.2.6. nav veicis pie viņa dzīvojošo kucēnu vakcināciju līdz atsavināšanas brīdim;

14.2.7. nav norēķinājies ar vaislas suņa īpašnieku atbilstoši pārošanas aktā atrunātajai kārtībai;

14.2.8. ieguvis no savas kuces klubā neregistrētu metienu.

14.3. Suņa īpašnieku var sodīt, ja tas:

14.3.1. sapārojis savu suni ar kuci, kura nav reģistrēta FCI sistēmā sastāvošā organizācijā;

14.3.2. sapārojis savu suni ar kuci, kuras īpašnieks nav pirms pārošanas uzrādījis LKF noteiktas formas pārošanas atļauju.

14.4. Audzētavas īpašnieku var sodīt, ja tas:

14.4.1. nav izpildījis LKF „Nolikuma par afiksu un audzētavām” prasības;

14.4.2. nav veicis LMŠSAK noteiktos maksājumus;

14.4.3. pārdevis kucēnus pirms pēdējās apskates 8 nedēļu vecumā;

14.4.4. nav veicis pie viņa dzīvojošo kucēnu vakcināciju līdz atsavināšanas brīdim;

14.4.5. nav norēķinājies ar vaislas suņa īpašnieku atbilstoši pārošanas aktā atrunātajai kārtībai;

14.4.6. ieguvis no savas kuces klubā neregistrētu metienu.

15. PIELIKUMI.

PIELIKUMS NR. 1

1. Minimālais vecums vaislas kucēm.

Šķirne	Vecums
Bordo dogs	24 mēneši
Kanāriju dogs	24 mēneši
Brazīlijas fila	24 mēneši
Hofavarts	24 mēneši
Pireneju kalnu suns	24 mēneši
Korso suns	20 mēneši
Šarpejs	20 mēneši

2. Pieļaujamie displāzijas pārbaūžu rezultāti vaislas kucēm.

Šķirne	Gūžas locītava	Elkoņa locītava
Bordo dogs	A; B; C; D*	0;1;2*
Kanāriju dogs	A; B; C; D	0;1;2
Brazīlijas fila	A; B; C; D	0;1;2
Hofavarts	A; B	0;1
Pireneju kalnu suns	A; B; C;D*	0;1;2*
Korso suns	A; B; C	0;1;2
Šarpejs	A; B; C; D	0;1;2

* Ar LMŠSAK valdes atļauju.

3. Minimālais vecums vaislas suņiem.

Šķirne	Vecums
Bordo dogs	20 mēneši
Kanāriju dogs	20 mēneši
Brazīlijas fila	20 mēneši
Hofavarts	24 mēneši
Pireneju kalnu suns	20 mēneši
Korso suns	20 mēneši
Šarpejs	18 mēneši

4. Pieļaujamie displāzijas pārbažu rezultāti vaislas suņiem.

Šķirne	Gūžas locītava	Elkoņa locītava
Bordo dogs	A; B; C; D*	0;1;2*
Kanāriju dogs	A; B; C; D	0;1;2
Brazīlijas fila	A; B; C; D	0;1;2
Hofavarts	A; B	0;1
Pireneju kalnu suns	A; B; C;D*	0;1;2*
Korso suns	A; B; C	0;1;2
Šarpejs	A; B; C; D	0;1;2

* Ar LMŠSAK valdes atļauju

5. Medicīniskā pārbaude uz acu slimībām vaislas kucēm un vaislas suņiem.

- Šarpejs
- Hofavarts

PIELIKUMS NR. 2

1. Vaislas kucai nepieciešamie apmācību sertifikāti

Šķirne	Apmācību veids/ nepieciešamais sertifikāts
Hofavarts	BH – suns kompanjons

2. Vaislas sunim nepieciešamie apmācību sertifikāti

Šķirne	Apmācību veids/ nepieciešamais sertifikāts
Hofavarts	BH – suns kompanjons

PIELIKUMS NR. 3

LMŠSAK SUŅU SOCIĀLĀS UZVEDĪBAS PĀRBAUDES TESTS**1. Vispārīgie nosacījumi.**

Pārbaudes mērķis ir atlasīt ciltsdarbam suņus, kas atbilst šķirnes standarta prasībām, šķirnei raksturīgām uzvedības reakcijām, kā arī atklāt un nepieļaut pie ciltsdarba suņus ar acīmredzamām novirzēm psihē un uzvedībā (bailīgums, pārlika agresivitāte).

Šis tests kalpo suņa dabisko uzvedības reakciju noteikšanai. Testēšanu veic komisija trīs cilvēku sastāvā, kurā ietilpst atbilstošs šķirnes eksperts, kinologs un kluba Valdes loceklis. Komisija sapulcējas ne retāk kā reizi kvartālā. Testā var piedalīties suns no 12 mēnešu vecuma. Sunim jābūt identificētam ar mikročipu. Suņa īpašniekam jāuzrāda komisijai suņa ciltsraksti.

TESTA REZULTĀTU VĒRTĒJUMS: pozitīvs (P1 vai P2) vai negatīvs (N).

2. Apskate.

Eksperts pārbauda suņa mikročipu un salīdzina ar identifikācijas numuru ciltsrakstos. Eksperts veic suņa apskati, sakodiena un zobu formulas pārbaudi, sēklinieku pārbaudi suņiem.

Vērtējums:

- Izteikti bailīga uzvedība (N);
- Īslaicīgi agresīva, bailīga uzvedība, kuru īpašnieks var viegli koriģēt (P2);
- Vienaldzīga attieksme vai īslaicīgi ieinteresēta uzvedība (P1);
- Izteikti agresīva uzvedība (N).

3. Socializācijas līmeņa pārbaude.

Īpašnieks ar suni, kurš tiek vests brīvā, nokarenā 1 – 1,5 m garā pavadā, iet caur cilvēku grupu ne mazāku par 5 cilvēkiem. Cilvēku uzvedība ir dabiska – bez agresijas un bailēm. Cilvēki kustās dažādos virzienos, tie var žestikulēt, skaļi sarunāties, smieties, pieliekties, pietuities, bet nepievērš uzmanību testējamam sunim un nemēģina to nobaidīt. Īpašniekam ir atļauts komunicēt ar suni un koriģēt tā uzvedību. Suns tiek vests caur cilvēku grupu vismaz 3 reizes, līdz iespējams novērtēt tā uzvedību. Pēc tam eksperts pieiet pie īpašnieka, paspiež viņam roku un kādu brīdi ar viņu sarunājas.

Vērtējums:

- bailīga uzvedība, kas nepadodas korekcijai (N);
- bailīga, agresīva uzvedība, kuru īpašnieks spēj viegli koriģēt (P2);
- mierīga, labvēlīga vai vienaldzīga attieksme (P1);
- agresīva uzvedība, kas nepadodas korekcijai (N).

4. Trokšņa tests.

Pārbaudes laikā suns brīvā pavadā tiek vests gar objektu, kas atrodas 3 – 5 m attālumā un rada īslaicīgu skaļu troksni. Tā var būt skārda loksne ar krītošu ķēdi vai metālisks priekšmets.

Vērtējums:

- Izteikti bailīga uzvedība ilgāka par 30 sekundēm, suns cenšas aizbēgt (N);
- Īslaicīga bailīga uzvedība mazāk par 30 sekundēm, ieinteresēta uzvedība (P2);
- Vienaldzīga attieksme (P1);
- Agresīva uzvedība (N);

5. Pārbaudes rezultātu vērtēšana.

1. Galīgo vērtējumu dod pēc trīs testu rezultātiem.

Ja pārsvarā ir vērtējumi P1 – suns ir veiksmīgi nokārtojis pārbaudījumu. Tam piemīt izteiktas dabiskās uzvedības reakcijas.

Ja pārsvarā ir vērtējumi P2 – suns ir veiksmīgi nokārtojis pārbaudījumu. Tam piemīt pietiekami izteiktas dabiskās uzvedības reakcijas. Izmantojot šādu suni ciltsdarbā, ir jāpievērš uzmanība pareizai pāra izvēlei, izvēloties partneri ar attiecīgā testa rezultātu P1.

Testa vērtējums tiek fiksēts vērtējumu lapā, kuras kopija tiek izsniegta suņa īpašniekam. Īpašnieks saņem sertifikātu.

Sertifikātā tiek uzrādīta sekojoša informācija: šķirne, suņa vārds, dzimums, dzimšanas datums, ciltsrakstu numurs, čipa numurs, krāsojums, īpašnieka uzvārds, visu trīs testu vērtējumi, galīgais vērtējums, pārbaudes veikšanas datums, eksperta un komisijas locekļu vārdi un uzvārdi.

Pārbaudes rezultāti glabājas LMŠSAK un pēc pieprasījuma var tik iesniegti LKF.

2. Suns, kas saņēmis negatīvu vērtējumu trīs reizes, tiek diskvalificēts un tā izmantošana ciltsdarbā ir aizliegta.

3. Testa rezultāti tiek uzglabāti LMŠSAK datu bāzē.